01/06/2019

Το πρόσωπο και το προσωπείο της Γιόγκα

/ Ορθόδοξες Προβολές

Πρωτ/ρου π. Κυριακού Τσουρού – Παλαιότερη Συνέντευξη στον Γιώργη Μυλωνά, την οποία αναδημοσιεύουμε εκ του ιστοτόπου της Ιεράς Μητροπόλεως Κηφισίας, Αμαρουσίου και Ωρωπού.

Γιά κάποιους εἶναι γυμναστική, γιά κάποιους ἄλλους εἶναι μιά τεχνική χαλάρωσης. Ἡ πρακτικὴ τῆς γιόγκα εἶναι τόσο διαδεδομένη, ποὺ πλέον τή συναντᾶμε ὄχι μόνο σὲ γυμναστήρια καὶ κέντρα ἐναλλακτικῶν θεραπειῶν, ἀλλὰ καὶ σὲ μαιευτήρια, ἀκόμη καὶ στά σχολεῖα. Ο π. Κυριακὸς Τσουρός, γραμματέας τῆς Συνοδικὴς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν αἱρέσεων, μιλᾶ στήν «Κιβωτὸ τῆς Ὀρθοδοξίας» γιά τὸν θρησκευτικὸ χαρακτῆρα της καὶ ἀποκαλύπτει τὸ ἰνδουιστικὸ πρόσωπό της.

Γιατί ἡ Ἐκκλησία ἐξέδωσε ἀνακοινωθὲν γιά τή γιόγκα;

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἐξέδωσε δελτίο Τύπου, καθὼς ἡ 21η τοῦ περασμένου Ἰουνίου εἶχε καθιερωθεῖ ὡς παγκόσμια ἡμέρα τῆς γιόγκα καὶ εἶχαν ἀνακοινωθεῖ καὶ στή χώρα μας διάφορες ἐκδηλώσεις. Ἔτσι, ἡ Ἐκκλησία μας καθηκόντως ἐνημέρωσε τὸ Ὀρθόδοξο πλήρωμα γιά τὸ ποία εἶναι ἡ θέση της ἀπέναντι στήν τεχνικὴ τῆς γιόγκα. Ἡ Σύνοδος εἶπε ὅτι ἀποτελεῖ θεμελιῶδες κεφάλαιο τῆς θρησκείας τοῦ ἰνδουισμοῦ. Δέν ἀποτελεῖ ἕνα εἶδος γυμναστικῆς, ὅπως συνήθως διαφημίζεται καὶ ὅπως εὐρέως θεωρεῖται. Τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ γιόγκα δέν εἶναι ἁπλῶς ἕνα εἶδος γυμναστικῆς προκύπτει ἀπὸ τὰ κείμενα τῶν ἰδίων τῶν δασκάλων της. Δέν εἶναι δικὴ μας τοποθέτηση.

Πολλοί δάσκαλοι τῆς γιόγκα ὑποστηρίζουν ὅτι δέν ἔχει θρησκευτικὸ χαρακτῆρα, ἀλλὰ εἶναι ἁπλὴ γυμναστική.

Δέν εἶναι ἔτσι. Ἂν ἀνοίξει κανεὶς τὰ «ἱερά» βιβλία τοῦ ἰνδουισμοῦ, θὰ διαβάσει πῶς ἡ γιόγκα ἔχει σκοπὸ τὴν ἕνωση καὶ τὴν ταύτιση τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸ ἀπόλυτο, τὸ θεῖο. Τοῦ Ἄτμαν, ὅπως λένε, μὲ τὸ Βράχμαν. Αὐτὸ τὸ λένε οἱ ἴδιοι οἱ διδάσκαλοι τῆς γιόγκα, ποὺ καθορίζουν ἔτσι τὸν χαρακτῆρα τῆς συγκεκριμένης τεχνικῆς. Ἡ γιόγκα ἔχει σαφῶς θρησκευτικὸ χαρακτῆρα καὶ προέρχεται ἀπὸ τὸν ἰνδουισμό. Ἐμεῖς, λοιπόν, δέν μποροῦμε νά ἀρνηθοῦμε ἢ να παραχαράξουμε αὐτό πού λένε οἱ ἴδιοι οἱ ἰνδουιστές. Ὁ Βιβεκανάντα στό βιβλίο του ἀναφέρει ὅτι «γιόγκα εἶναι ἡ φιλοσοφικὴ θεωρήσῃ μὲ τή συγκέντρωση τοῦ νοῦ καὶ ἡ μεθόδευση στήν πράξῃ, ἔπειτα ἀπὸ ὁρισμένες ἀσκήσεις ἀναπνοῆς, τῆς πραγματοποίησης τῆς ἕνωσης καὶ τῆς ταύτισης τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸ Ἀπόλυτο, τὸ Ἄπειρο, τὸ Θεῖο, μὲ σκοπὸ τή λύτρωση». Καὶ σὲ ἄλλο σημεῖο ὑπογραμμίζει: «Καὶ ἡ ῥάτζα γιόγκα εἶναι ἡ ἐπιστήμη τῆς θρησκείας, ἡ αἰτιολογία κάθε λατρείας, κάθε δέησης, κάθε μορφῆς τελετουργίας ἢ θαύματος».

Ἐπιπλέον, ἂν θέλουμε νά πάρουμε ἕναν σύγχρονο δάσκαλο τῆς γιόγκα, π.χ. τὸν Σατυανάντα, ποὺ ἔχει μιά ὀργάνωση κι ἐδῶ στήν Ἀθῆνᾳ, τή λεγομένῃ Σατυανάντασραμ, αὐτός, λοιπόν, διδάσκει τή γιόγκα, τὴν ἔχει ὡς τεχνικὴ του μέσα στήν ὀργάνωση καὶ λέει χαρακτηριστικά: «Ἂν θέλεις νά κανεὶς γιόγκα μόνο γιά τὴν ὁμορφιά σου, ὑπάρχουν γιά αὐτὸ τὸν σκοπὸ τὰ κέντρα ὁμορφιάᾶ. Παρακαλῶ πήγαινε σὲ αὐτὰ καὶ μὴν ἔρχεσαι στά κέντρα τῆς γιόγκα. Ἂν θέλεις, ἐπίσης, νά φορμάρεις τὸ σῶμά σου, ὑπάρχουν τὰ κέντρα φυσιοθεραπευτικῆς ἀγωγῆς, καθὼς καὶ ἄλλα, παρόμοια μέρη γιά νά πᾶς. Πήγαινε, λοιπόν, ἐκεῖ, γιατὶ στά κέντρα τῆς γιόγκα θὰ πρέπει μόνον ὁ σκοπὸς τῆς ἀνάπτυξης τῆς συνειδητότητάς σου νά σὲ

φέρνει». Ποία εἶναι ἡ ἀνάπτυξη τῆς συνειδητότητάς μου; Μά, νά ἐνωθῶ, ὅπως εἶπα προηγουμένως, μὲ τὸ ἀπόλυτο, μὲ τὸ θεῖο κατὰ τὸν ἰνδουισμό, ποὺ εἶναι ἀπρόσωπο βέβαια. Ἄλλωστε, ἡ ἴδια ἡ λέξη γιόγκα, ποὺ προέρχεται ἀπὸ τὸ σανσκριτικὸ «yug», σημαίνει ζεύξη μὲ τὸ θεῖο.

Η ῥάτζα γιόγκα εἶναι ἡ ἐπιστήμη τῆς θρησκείας, ἡ αἰτιολογία κάθε λατρείας, κάθε δέησης, κάθε μορφῆς τελετουργίας ἢ θαύματος

Πιστεύετε ὅτι κάποιοι χρησιμοποιοῦν τή γιόγκα γιά προσηλυτισμό;

Σὲ μερικὲς ἀπό τίς παραθρησκευτικὲς ὁμάδες μποροῦμε να ποῦμε ὅτι ἡ γιόγκα εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ ποικίλα προσωπεῖα πού χρησιμοποιοῦν γιά νά προσηλυτίσουν ὀπαδούς. Ὑπάρχει, ὅμως, καὶ ἡ ἄλλη πτυχή: ἡ γιόγκα ὡς γυμναστικὴ μέσα σὲ ἀθλητικὰ κέντρα, γυμναστήρια κ.λπ., ἄλλοτε ἐν ἀγνοίᾳ αὐτῶν πού τή διδάσκουν κι ἄλλοτε ἐν γνώσει τους. Μπορεῖ, ὅμως, σὲ αὐτὴ τὴν περίπτωση νά ἀπογυμνωθεῖ ἡ γιόγκα ἀπὸ τὸν «θρησκευτικό» ἰνδουιστικὸ χαρακτῆρα της;

Μπορεῖτε νά ἀναφερθεῖτε σὲ κέντρα ποῦ ἐν γνώσει τοὺς γίνεται αὐτό;

Ἐπώνυμα ὄχι, ἀλλὰ ξέρω ὅτι τὸ χρησιμοποιοῦν σὲ διάφορες ὁμάδες μὲ αὐτὴ τὴν ἔννοια πού ἐπισημάναμε προηγουμένως, ὡς ἕνωση μὲ τὸ Βράχμαν. Ὑπάρχουν μελέτες πού δέν προέρχονται ἀπὸ τὸν χῶρο τῆς Ἐκκλησίας οἱ ὁποῖες κανοῦν λόγο γιά αὐτὸ τὸ θέμα καὶ ὑπογραμμίζουν ὅτι ἡ γιόγκα δέν εἶναι ἁπλὴ γυμναστική. Ἡ Πανελλήνια Ἕνωση Γονέων ἔχει δημοσιεύσει ἕνα φυλλάδιό πού γράφτηκε ἀπὸ ἀθλίατρο. Ὁ συγγραφέας του ἔχει ἀσχοληθεῖ ἰδιαίτερα μὲ τὸ θέμα καὶ ἀναφέρει ὅτι δέν εἶναι μιά ἁπλή σωματική ἄσκηση. Ἔχουμε ἀκόμη μαρτυρίες ἀπὸ διδασκάλους τῆς γιόγκα που σημειώνουν ὅτι, ἂν δεν ἀσκεῖται σωστά, «μπορεῖ νά συμβεῖ ἕνα ἀτύχημα». Καὶ δυστυχῶς ἡ γιόγκα προωθεῖται καὶ μέσα σὲ δημοσίους ὀργανισμούς, σχολεῖα, μαιευτήρια κ.ἄ. Ἄλλωστε, πολλοὶ εἶναι αὐτοί που τή συνδέουν μὲ τὸν διαλογισμό, ποὺ εἶναι χαρακτηριστικὸ τῶν ὁμάδων τῆς «Νέας Ἐποχῆς» καὶ τοῦ ἰνδουισμοῦ. Ἕνα ἐρώτημα, λοιπόν, ποῦ τίθεται εἶναι αὐτό: Πῶς μπορεῖ ὁ διαλογισμός, ποῦ ὑποτίθεται ὅτι εἶναι πνευματικὴ ἄσκηση τοῦ ἰνδουισμοῦ, νά συνδεθεὶ μὲ τή σωματική ἄσκηση; Κατὰ τὴν ἄσκησή της σᾶς θυμίζω ὅτι δέν χρησιμοποιοῦνται μόνο φόρμες ἢ τεχνικὲς γυμναστικῆς, ἀλλὰ καὶ φωνές, φθόγγοι πού ὑποτίθεται ὅτι συνδέονται μὲ τὸν διαλογισμό. Ποῖος μπορεῖ νά πεῖ ὅτι αὐτὸ γυμνάζει τὸ σῶμα; Πῶς μπορεῖ ὁ διαλογισμός, ποῦ ὑποτίθεται ὅτι εἶναι πνευματικὴ ἄσκηση τοῦ ἰνδουισμοῦ, νά συνδεθεῖ μὲ τή σωματική ἄσκηση;

Πολλοὶ τότε ἔσπευσαν νά κατηγορήσουν τὴν Ἐκκλησία γιά ἀναχρονισμὸ καὶ ἄκαμπτη στάσῃ. Γιατὶ τὸ θέμα πῆρε τέτοια δημοσιότητα;

Ἡ Ἐκκλησία ἔχει ὡς ἀρχὴ της νά σέβεται τὸ θρησκευτικὸ πιστεύω τοῦ καθενὸς καὶ τή θρησκευτική ἐλευθερίᾳ. Αὐτό, ἂς μὴν τὸ λησμονοῦμε, εἶναι θεμελιώδης ἀρχὴ της. Ἐκεῖνο, ὅμως, ποὺ ἔχει καθῆκον εἶναι νά ἐνημερώνει τὸ Ὀρθόδοξο πλήρωμά τί εἶναι Ὀρθόδοξο καί τί δέν εἶναι. Σὲ αὐτὴ τὴν περίπτωση, ἐπειδὴ γνωρίζουμε τὴν προέλευση τῆς γιόγκα, ἀλλὰ καὶ τὸν σκοπὸ της, ἡ Ἐκκλησία ἔχει καθῆκον καὶ ὑποχρέωση νά δηλώσει ὅτι αὐτή ἡ τεχνικὴ δέν συμβιβάζεται μὲ τὸν Χριστιανισμό. Ἀπὸ κεῖ καὶ πέρα, ὁ καθενὰς εἶναι ἐλεύθερος να ἐπιλέξει τί θὰ κάνει. Νομίζω, ὅμως, ὅτι γίνεται μεγάλη διαφήμιση τῆς γιόγκα γιά σκοπούς πού ἐξυπηρετοῦν τὰ ἴδια τὰ γυμναστήρια, γιά λόγους δηλαδὴ ἐπιχειρηματικούς. Ἀφετέρου, ὑπάρχει καὶ ἡ ἄγνοια τοῦ κόσμου, ποὺ δέν μπορεῖ νά ἀντιληφθεῖ αὐτά πού ὑποστηρίζει ἡ Ἐκκλησία καὶ ἀντιλαμβάνεται τῇ γιόγκα ὡς κάτι ἁπλὸ καὶ ἀθῶο, ὅπως ἄλλα εἴδη γυμναστικῆς.

Ἐρωτηθήκαμε ἀπὸ δημοσιογράφους γιατὶ ἡ Ἐκκλησία ἀπορρίπτει τή γιόγκα καὶ εἴπαμε ὅτι, ἂν θὰ θέλαμε νά βροῦμε κάτι ἀνάλογο μέσα στήν Ὀρθοδοξία, μέσα στήν Ἐκκλησία, εἶναι σὰν να ποῦμε ὅτι, γιά νά κάνεις γυμναστική, πρέπει νά κάνεις μετάνοιες. Ὁρισμένοι δημοσιογράφοι τὸ παρεξήγησαν καὶ τὸ διαστρέβλωσαν. Ἐμεῖς δέν εἴπαμε ὁ κόσμος νά ἀφήσει τή γιόγκα καὶ νά ἀρχίσει τίς μετάνοιες. Εἴπαμε ὅτι οἱ μετάνοιες, ἂν καὶ ἔχουν χαρακτηριστικὰ γυμναστικῆς, εἶναι ἄσκηση σωματικὴ μὲ καθαρὰ πνευματικὸ σκοπό. Κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο καὶ ἡ γιόγκα μέσα στόν ἰνδουισμὸ ἔχει ἀνάλογο σκοπό. Ἀλλὰ σὲ καμία περίπτωση δέν μποροῦμε νά ποῦμε ὅτι, κάνοντας μετάνοιες, κάνουμε γυμναστική. Γιά τὸν ἴδιο λόγο δέν μποροῦμε νά ποῦμε ὅτι, κάνοντας γιόγκα, κάνουμε γυμναστική. Γιά ἕναν πού θέλει νά γυμναστεῖ, ὑπάρχουν ἕνα σωρὸ εἴδη ἀσκήσῃς νά ἀκολουθήσει.

Οἱ μετάνοιες, ἂν καὶ ἔχουν χαρακτηριστικὰ γυμναστικῆς, εἶναι ἄσκηση σωματικὴ μὲ καθαρὰ πνευματικὸ σκοπό. Κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο καὶ ἡ γιόγκα μέσα στόν ἰνδουισμὸ ἔχει ἀνάλογο σκοπὸ.